
Fragmentace Česká republika

Zpráva o stavu přírody a krajiny ČR 2009

Fragmentace jako důsledek urbanizace

- Pojem fragmentace (z latinského *fragmentum*; úlomek, zlomek, zbytek)
- Dochází k postupnému dělení větších celků na menší, ty ztrácejí své původní kvality.
- Krajina ztrácí propojenost (konektivitu) a prostupnost (permeabilitu).

Fragmentace jako důsledek urbanizace

- Růst urbanizovaných ploch má dramaticky stoupající tendenci (satelitní městečka, hypermarkety, autostrády, obří parkoviště nebo sklady)

Fragmentace jako důsledek urbanizace

- Zastavěno 5 000 km². Kdyby jen polovina urbanizované plochy zastavěná/zcela zpevněná (vyasfaltovaná, pokrytá betonem...) odpovídala by velikosti Lucemburska.

Fragmentace jako důsledek urbanizace

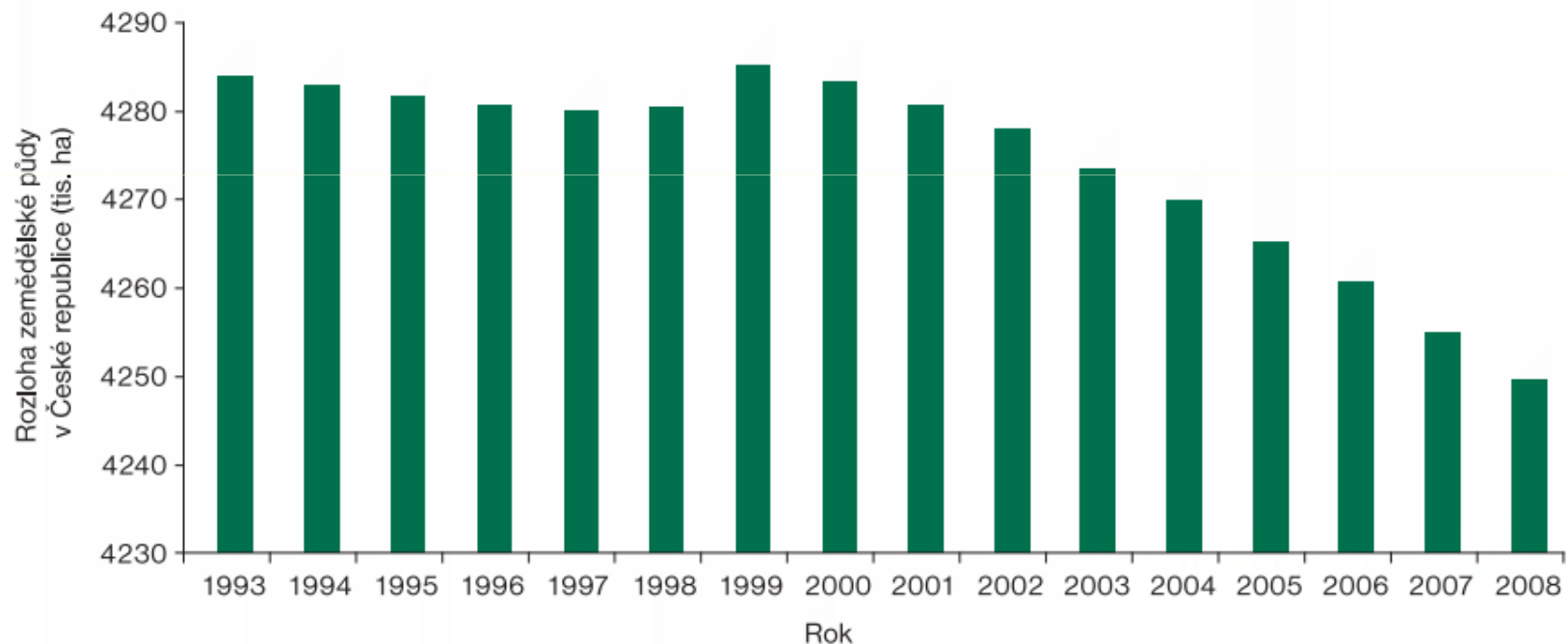

- V ČR zmizí od r. 2000 cca 11 hektarů zemědělské půdy/den (plocha tří Václavských náměstí). Od roku 2006 se „vybetonovalo“ asi 540 km² (= plocha větší než rozloha Prahy či okresu Most nebo Teplice).

Fragmentace jako důsledek urbanizace

- V ČR zmizí 11 hektarů zemědělské půdy/den

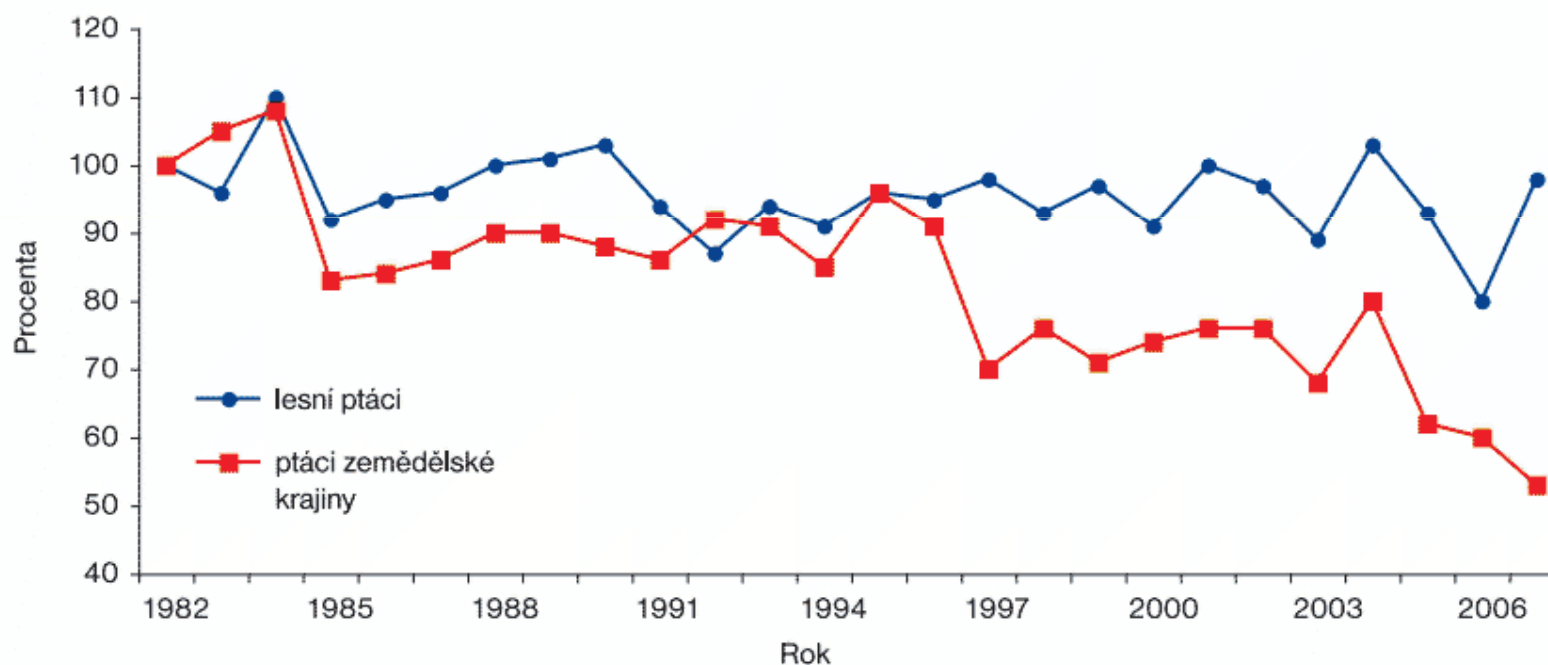
Obr. 1.13 Vývoj rozlohy zemědělské půdy v ČR za posledních 15 let

Zdroj: ČÚZK 2009

Fragmentace jako důsledek urbanizace

- V ČR zmizí 11 hektarů zemědělské půdy/den

Obr. 3.28 Zatímco populace lesních ptáků v ČR zůstávaly v období let 1982–2007 zhruba stabilní, početnost ptáků zemědělské krajiny dramaticky poklesla téměř na polovinu.

Zdroj: Česká společnost ornitologická (Jednotný program sčítání ptáků v ČR) 2009

Fragmentace jako důsledek výstavby silnic a dálnic

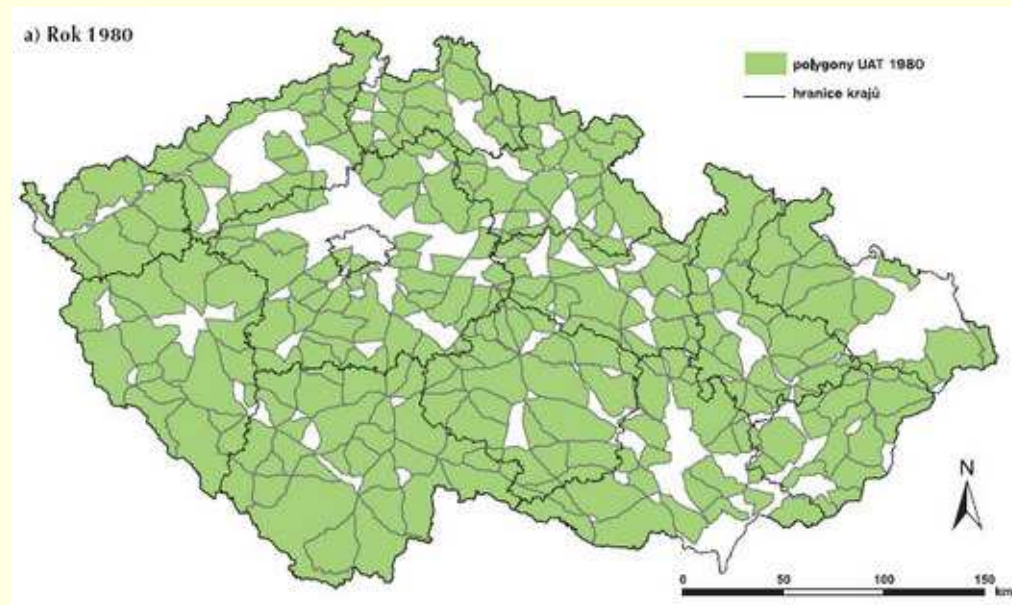
- Metoda stanovení tzv. oblastí nefragmentovaných dopravou (UAT; z anglického Unfragmented Areas by Traffic) počítá s vyšší intenzitou dopravy než je 1000 vozidel/24h a s rozlohou větší než 100 km².

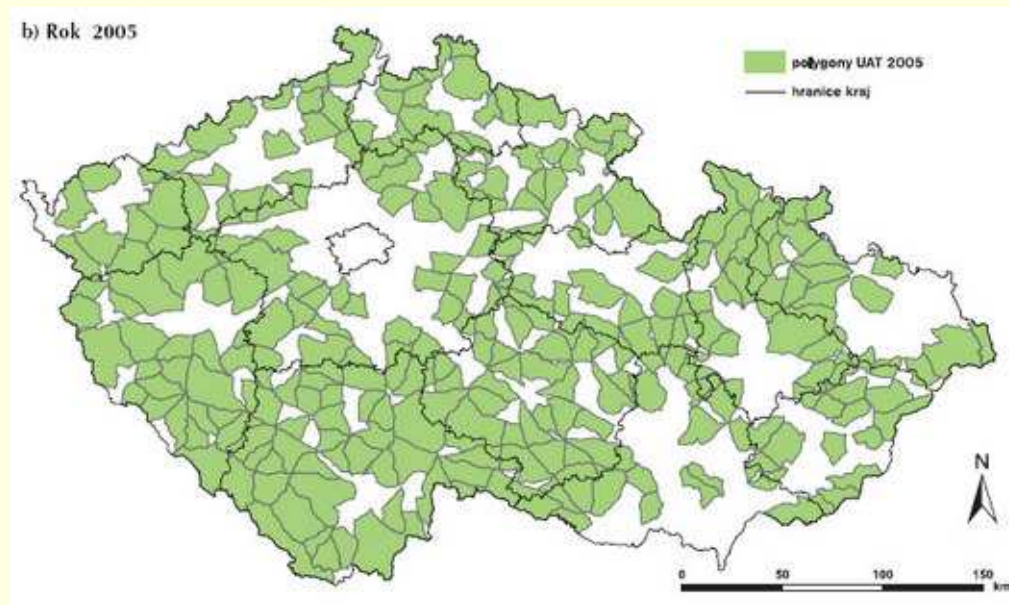
Fragmentace jako důsledek výstavby silnic a dálnic

- Stanovení tzv. oblastí nefragmentovaných dopravou (UAT; Unfragmented Areas by Traffic)

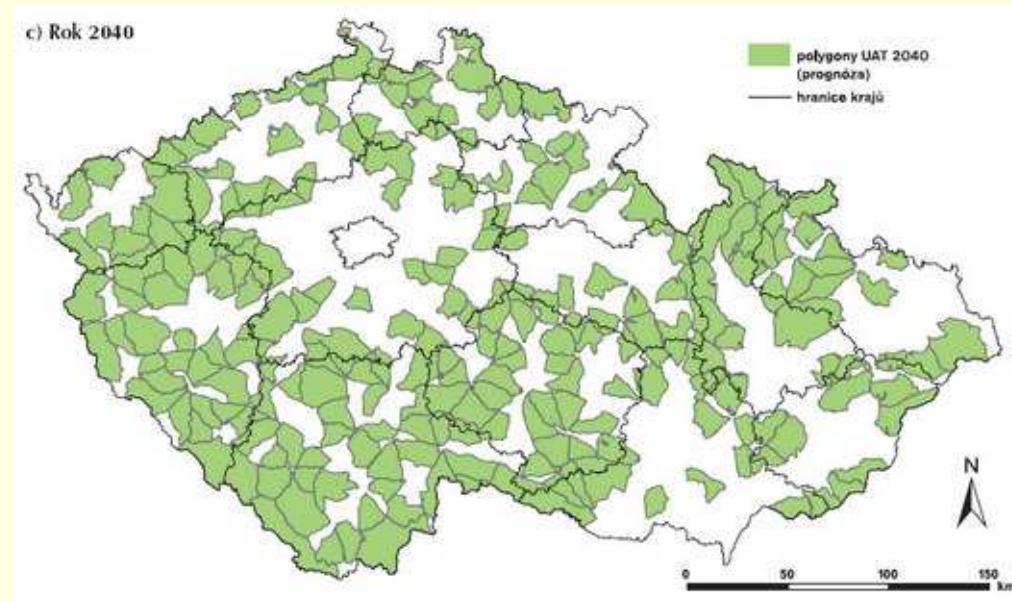
Fragmentace jako důsledek výstavby silnic a dálnic

- Stanovení tzv. oblastí nefragmentovaných dopravou (UAT; Unfragmented Areas by Traffic)

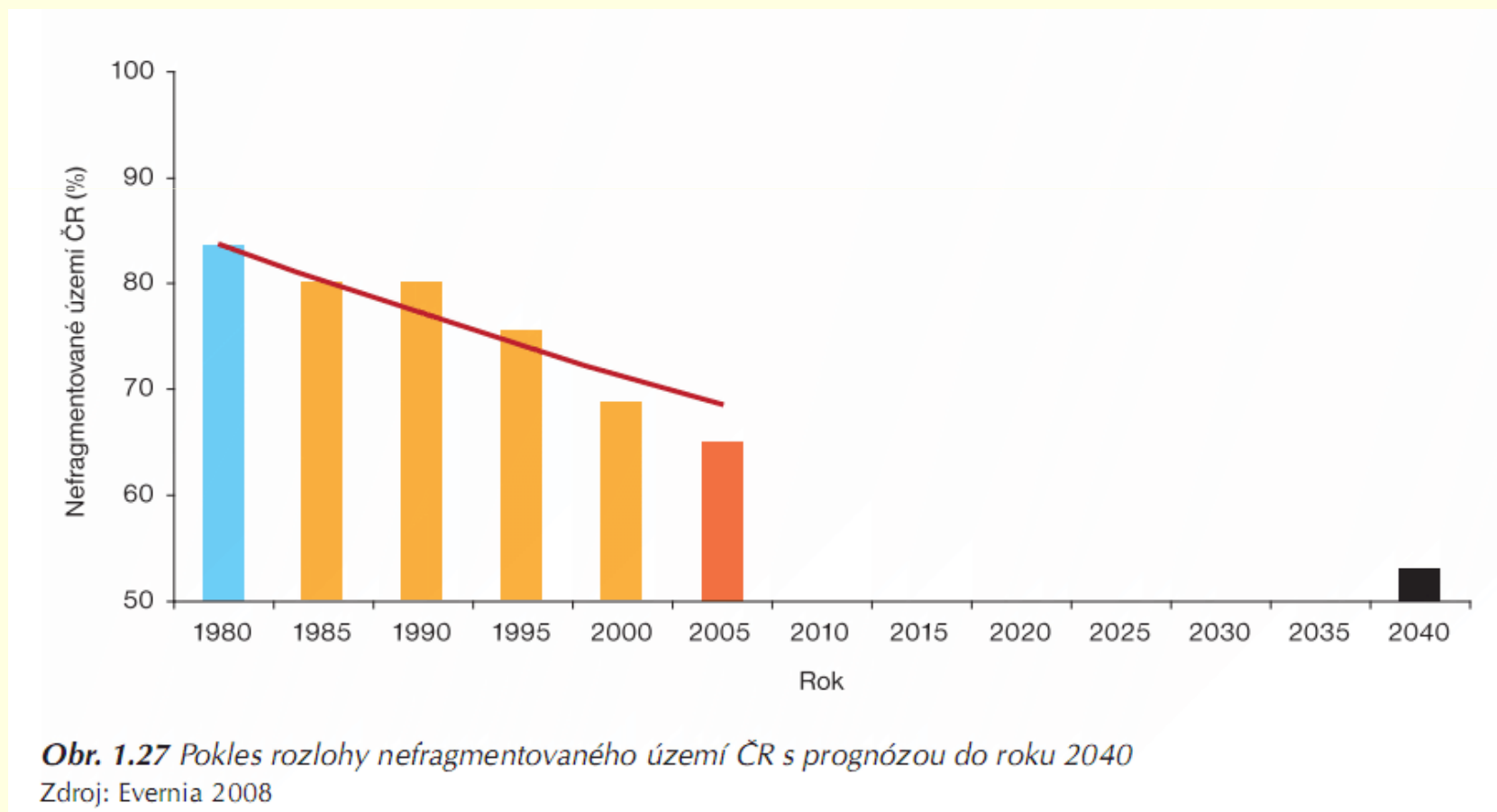
Fragmentace jako důsledek výstavby silnic a dálnic

- Stanovení tzv. oblastí nefragmentovaných dopravou (UAT; Unfragmented Areas by Traffic)

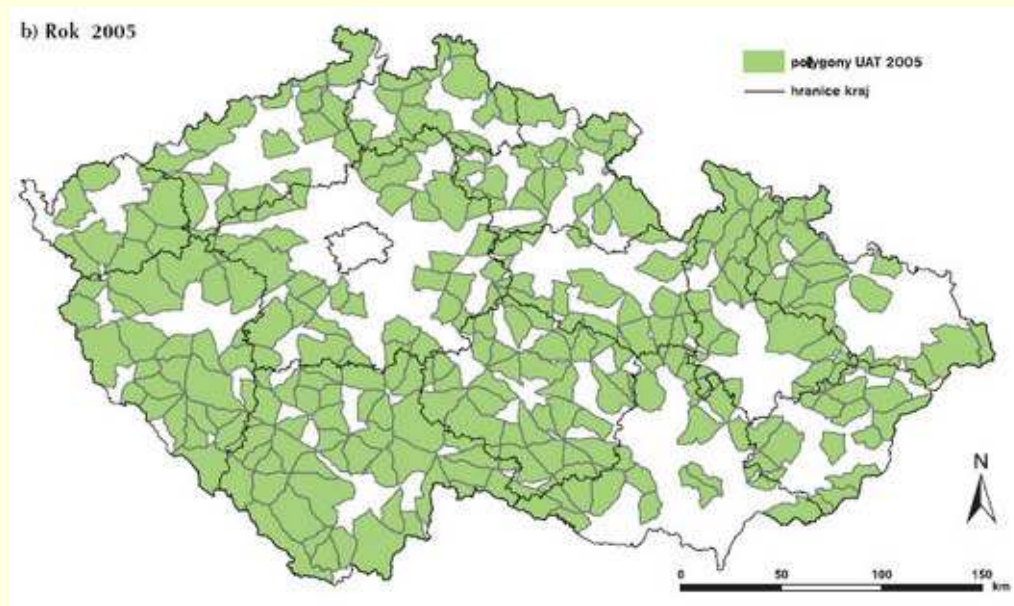
Fragmentace jako důsledek urbanizace a výstavby silnic a dálnic

- 1980-2005 klesl podíl nefragmentované krajiny v ČR z 81 procent na 64 % rozlohy (53 % - 2040?)

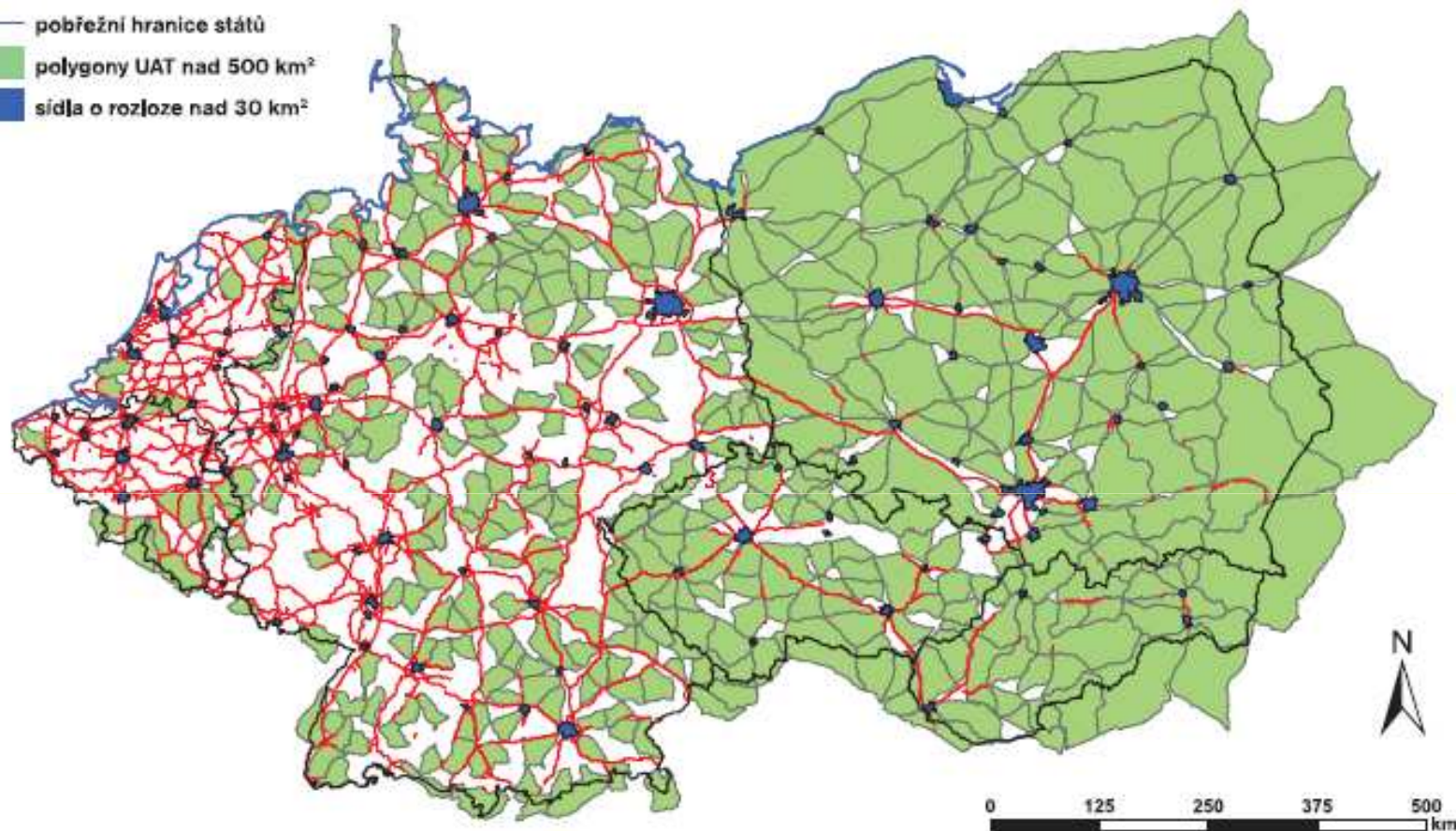
Fragmentace jako důsledek urbanizace a výstavby silnic a dálnic

- průměrná velikost UAT se zmenšila z 307 na 218 km²

- dálnice a rychlostní komunikace
- hranice států
- pobřežní hranice států
- polygony UAT nad 500 km²
- sídla o rozloze nad 30 km²

Obr. 1.20 Rámcové hodnocení fragmentace krajiny ve střední a v západní Evropě. Zeleně jsou vyznačeny nefragmentované oblasti v evropském měřítku s minimální rozlohou 500 km², oblasti vyznačené bíle jsou již fragmentovány. Rozdíly mezi západní a východní částí, způsobené především rozdílnou intenzitou změn v minulosti, jsou více než zřetelné.

Zdroj: Evernia 2009

Epilog

- Jen asi 17 % plochy státu je tvořeno přírodními nebo přírodě blízkými prvky 3/4 z nich jsou navíc v nepříznivém stavu. Zánikem jsou ohrožena vzácná stanoviště, vázána na specifické podmínky. Běžná stanoviště mají tendenci rozšiřovat.
- **Mizí tak různorodost, krajina se unifikuje.**

Epilog 2 (optimistický)

- Chystá se novela zákona o ochraně zemědělského fondu:

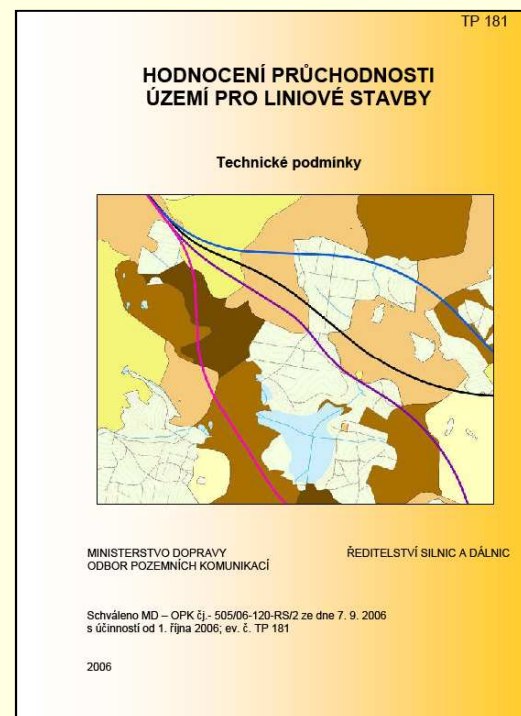
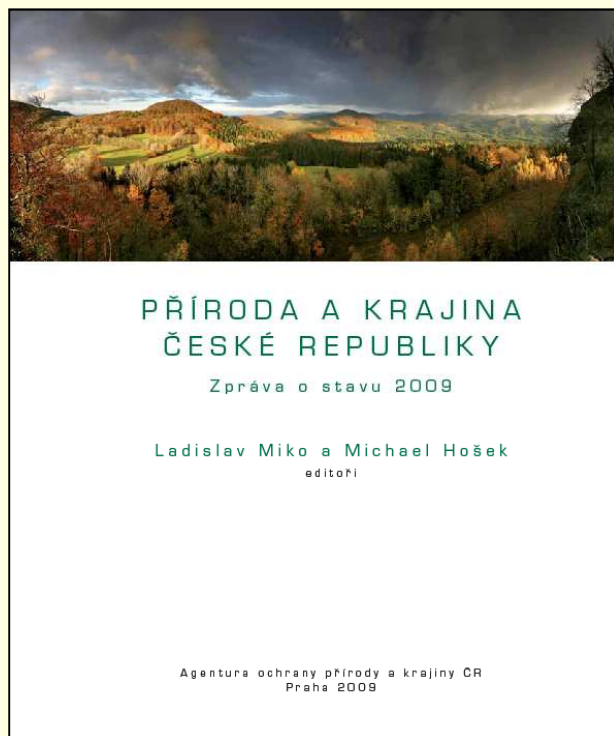
Dnes: Cena za odnětí 124 tis. Kč/ha

Nově: až více než mil. Kč/ha

(ne však pro bydlení dle ÚPD)

Zdroje

Anděl P. a Hlaváč V. (2008): Vliv automobilové dopravy na mortalitu obratlovců. Ochrana přírody 5: 19-21

Anděl P., Gorčicová I. a Petržílka L. (2008): Atlas vlivu silniční dopravy na biodiverzitu. Evernia, Liberec

Anděl P., Gorčicová I. a Petržílka L. (2009): Metodika hodnocení fragmentace krajiny na úrovni EU. Evernia, Liberec